

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ

ਏਡਜ਼(ਅਕਵਾਇਰਡ ਇੰਮਯੂਨੋਡੇਫੈਸਿਏਂਸੀ ਸਿਨਡਰੋਮ) – ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਰੋਗ ਹੈ ਜੋ ਸਰੀਰ ਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਛੂਤਾਂ ਅਤੇ ਰੋਗ ਲੱਗ ਜਾਣ ਨੂੰ ਅਸਾਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਿਯੂਮਨ ਇੰਮਯੂਨੋਡੇਫੈਸਿਏਂਸੀ ਵਾਇਰਸ(ਐਚ ਆਈ ਵੀ) ਕਰਕੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਰੋਗਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਦਵਾਈ (ਐਂਟੀਬਾਇਓਟਿਕ) – ਉਹ ਦਵਾਈ ਜੋ ਰੋਗਾਣੂਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਰੋਗਾਣੂਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰੋਗਾਣੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਗਾੜਾਂ ਅਤੇ ਰੋਗਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਰੋਗਾਣੂ (ਬੈਕਟੀਰੀਆ) – ਉਹ ਛੋਟੇ ਜੀਵ ਜੋ ਸੰਭਵ ਹੈ ਰੋਗ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ; ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀਟਾਣੂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਬੀ ਸੀ ਜੀ (ਬੇਸਿਲ ਕਾਮੈਟ-ਗਯੂਰਿਨ) – ਟੀ ਬੀ ਲਈ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਵੈਕਸੀਨ ਜੋ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ, ਟੀ ਬੀ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ

ਬਾਇਓਪਸੀ (BIOPSY) – ਰੋਗ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਵਾਸਤੇ ਟਿਸ਼ੂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਟੈਸਟ

ਬਰੋਨਕੋਸਕੋਪੀ (BRONCHOSCOPY) – ਰੋਗ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਫੇਫੜਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਟਿਸ਼ੂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਟੈਸਟ ; ਫੇਫੜਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪਤਲੀ ਜਿਹੀ ਨਲੀ ਨੂੰ ਗਲੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਅੰਦਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਛਾਤੀ ਦਾ ਐਕਸ – ਰੇ – ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਟੈਸਟ ਜੋ ਤੁਹਾਡੀ ਛਾਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਟੀ ਬੀ ਦੇ ਰੋਗਾਣੂਆਂ ਨੇ ਫੇਫੜਿਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ

ਸੰਪਰਕ (ਕੋਨਟੈਕਟ) – ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਛੂਤ ਨਾਲ ਫੈਲਣ ਵਾਲਾ, ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਟੀ ਬੀ ਰੋਗ ਹੈ (ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਪਰਵਾਰ, ਇੱਕੋ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ, ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਦੋਸਤ, ਇੱਕੋ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ, ਸਹਿਪਾਠੀ, ਸਹਿਕਰਮੀ)

ਛੂਤਕਾਰੀ (ਕੰਨਟੇਜੀਅਸ) – ਰੋਗ ਫੈਲਾ ਸਕਣ ਵਾਲਾ; ਦੂਸਰੇ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਟੀ ਬੀ ਦੇ ਕੀਟਾਣੂਆਂ ਨੂੰ ਫੈਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਡੀ ਓ ਟੀ (DOT) ਡਰੈਕਟਲੀ ਅਬਜਰਵਡ ਥੈਰੇਪੀ (DIRECTLY OBSERVED THERAPY) – ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ ਕਿ ਟੀ ਬੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਟੀ ਬੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦਵਾਈ ਲੈਣ

ਗੈਸਟਰਿਕ ਵੈਸਿੰਗ (GASTRIC WASHINGS) – ਰੋਗ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਪੇਟ ਵਿੱਚੋਂ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਕੱਢਣ ਲਈ ਟੈਸਟ; ਇੱਕ ਪਤਲੀ ਜਿਹੀ ਨਲੀ ਨੂੰ ਗਲੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪੇਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਐਚ ਆਈ ਵੀ (ਹਿਯੂਮਨ ਇੰਮਯੂਨੋਡੇਫੈਸਿਏਂਸੀ ਵਾਇਰਸ) – ਉਹ ਵਾਇਰਸ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਏਡਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਿਸਟਮ (ਇੰਮਯੂਨ ਸਿਸਟਮ) – ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚਲੇ ਸੈੱਲ, ਟਿਸ਼ੂ ਅਤੇ ਅੰਗ ਜੋ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਬਿਮਾਰ ਕਰ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਰੋਗਾਣੂਆਂ, ਵਾਇਰਸਾਂ, ਪੈਰਾਸਾਇਟਾਂ ਅਤੇ ਰਸੋਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੈੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੜਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ; ਸਾਨੂੰ ਵਿਗਾੜਾਂ ਅਤੇ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਰੀਰ ਦੇ ਬਚਾਓ

ਐਲ ਟੀ ਬੀ ਆਈ (ਤਪਦਿਕ ਦਾ ਦਬਿਆ ਹੋਇਆ ਵਿਗਾੜ) – ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਸਤ ਟੀ ਬੀ ਵੀ ਕਿਹਾ

ਜਾਂਦਾ ਹੈ ; ਉਹ ਅਵਸਥਾ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਟੀ ਬੀ ਦੇ ਰੋਗਾਣੂਆਂ ਨਾਲ ਗ੍ਰਸਤ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਟੀ ਬੀ ਦੇ ਰੋਗ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲੱਛਣ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਹ ਬਿਮਾਰ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਗਾਣੂ ਫੈਲਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟੀ ਬੀ ਦਾ ਚਮੜੀ ਟੈਸਟ ਪੋਜੀਟਿਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇੰਡੂਰੇਸ਼ਨ (INDURATION) – ਸੋਜ ਅਤੇ ਸਖਤੀ ਜੋ ਟੀ ਬੀ ਦਾ ਚਮੜੀ ਟੈਸਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਉੱਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਰੋਗ ਫੈਲਾ ਸਕਣ ਵਾਲਾ (ਇੰਨਫੈਕਸ਼ੀਅਸ) – ਛੂਤ ਨਾਲ ਫੈਲਣ ਵਾਲਾ; ਦੂਸਰੇ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਟੀ ਬੀ ਰੋਗਾਣੂਆਂ ਨੂੰ ਫੈਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਆਈ ਜੀ ਆਰ ਏ (ਇੰਟਰਫੈਰਨ – ਗਾਮਾ ਗਲੋਬੀਨ ਐਸ) – ਖੂਨ ਦਾ ਇੱਕ ਟੈਸਟ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਦੇ ਕਦੇ ਇਹ ਪਤਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਟੀ ਬੀ ਦੇ ਰੋਗਾਣੂਆਂ ਨਾਲ ਗ੍ਰਸਤ ਹੈ

ਮੈਡੀਸਨ (ਦਵਾਈ) – ਵਿਗਾੜ ਜਾਂ ਰੋਗ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਦਵਾਈ

ਮਾਇਕੋਬੈਕਟੀਰੀਅਮ ਟਯੂਬਰਕੁਲੋਸਿਸ (MYCOBACTERIUM TUBERCULOSIS) – ਉਹ ਰੋਗਾਣੂ (ਕੀਟਾਣੂ) ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਤਪਦਿਕ ਦਾ ਦਬਿਆ ਹੋਇਆ ਵਿਗਾੜ ਅਤੇ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਟੀ ਬੀ ਰੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਪਲੂਰਾ (PLEURA) – ਹਰ ਫੇਫੜੇ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਵਾਲੀ ਝਿੱਲੀ ਜਾਂ ਪਰਦਾ

ਜੋਖਮ ਦਾ ਕਾਰਕ (RISK FACTOR) – ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਗ੍ਰਸਤ ਹੋਣ ਜਾਂ ਰੋਗ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਜੋਗਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ

ਸਾਇਡ ਇਫੈਕਟ (SIDE-EFFECT) – ਕਿਸੇ ਦਵਾਈ ਜਾਂ ਇਲਾਜ ਦਾ ਦੁਸ਼ਪ੍ਰਭਾਵ

ਸਪੂਟਮ (SPUTUM) – ਫੇਫੜਿਆਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਅੰਦਰੋਂ ਖਾਂਸੀ ਰਾਹੀਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਲੇਸਦੇਰ ਪਦਾਰਥ (MUCOUS) ; ਉਸ ਨੂੰ ਬਲਗਮ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਸਪੂਟਮ ਇੰਡਕਸ਼ਨ (SPUTUM INDUCTION) – ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲੋਂ ਥੁੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖੰਘ ਕੇ ਥੁੱਕ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦਾ। ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਮਾਸਕ ਰਾਹੀਂ ਥੁੱਕ ਨੂੰ ਸਾਹ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਫੇਫੜਿਆਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਅੰਦਰੋਂ ਖਾਂਸੀ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ

ਲੱਛਣ – ਸਰੀਰ ਦੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ ਜੋ ਕਿ ਟੀ ਬੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਟੀ ਬੀ ਰੋਗ – ਉਹ ਰੋਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟੀ ਬੀ ਦੇ ਰੋਗਾਣੂ (ਕੀਟਾਣੂ) ਵੱਧਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿਮਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਇਸ ਨੂੰ ਸਕ੍ਰੀਏ (ਐਕਟਿਵ) ਟੀ ਬੀ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਟੀ ਬੀ ਦਾ ਚਮੜੀ ਟੈਸਟ – ਇਸ ਨੂੰ ਟਯੂਬਰਕੁਲਿਨ (TUBERCULIN) ਸਕਿਨ ਟੈਸਟ ਜਾਂ ਮੈਨਟੂ (MANTOUX) ਟੈਸਟ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਇੱਕ ਟੈਸਟ ਜਿਸ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਇਹ ਪਤਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਟੀ ਬੀ ਦੇ ਰੋਗਾਣੂਆਂ ਨਾਲ ਗ੍ਰਸਤ ਹੈ। ਟੈਸਟ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਟਯੂਬਰਕੁਲਿਨ ਜਾਂ ਪੀ ਪੀ ਡੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਾਂਹ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਟੀਕੇ ਰਾਹੀਂ ਚਮੜੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ 48 ਜਾਂ 72 ਘੰਟੇ ਬਾਦ ਸਿਹਤ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਾਂਹ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੋਜ ਅਤੇ ਸਖਤੀ ਨੂੰ ਮਾਪਦਾ ਹੈ